

Današnja številka obsega šest strani teksta in stenski koledar za leto 1912 kot božično prilogo.

... in mir ljudem ...

Še nekaj ur, pa zapoje zvonovi, da naznanijo vernikom rojstvo izveličarja, poslanega med ljudi, da odkupi vse grehe sveta. Napolnila se bodo svetišča in kar le more realizirati iluzija, bodo gledale žejne oči in poslušala hrepeneča ušesa. Nikdar ne more čar mistike tako silno pograbit človeškega srca, kakor o polnoči v umetno razsvetljeni cerkvi, polni bučanja orgelj in kadila. Nikdar se ne more transcendentalno čuteča duša tako pogrezniti v brezdanost mitosa kakor v tem čudovitem polnočnem miljeju, razgrevajočem fantazijo, dražečem vsa čutila in opajajočem duha.

Na tisoče jih bo nocoj v cerkvah, ki hodijo tja iz navade, drugih, ki jih goni tja sam egoizem, obljubujoč jim, da dobe za malo žrtev veliko nagrado, še drugih, ki iščejo v božjem hramu povsem enake zabave kakor v vinskem. Ali kljub temu — božič je praznik človeštva, vsega trpečega in koprnečega človeštva, ne iznajdba preknjenih popov, temveč velik poetičen simbol človeškega upanja. Vsaka bajka, vsaka pravljica, ki ni poginila že ob svojem rojstvu, je zrastle na njivi ljudstva; seme evangelija o rojstvu božjem je p dlo iz človeških src na polje, ki ga je pognojila človeška kri.

Iz globočin in trpljenja je prišlo najpopolnejše pleme na tej zemlji; muka in trpljenje označuje njegovo pot. Poginiti bi bilo moralo v grozah in slabostih, da ni bilo tolažbe in upanja, ki mu je kazalo pot in mu dajalo palico, kadar je bilo najtrudnejše in ga dvigalo, kadar je padlo in ga krepčalo, kadar je medlevalo. Mogočna sila, človeku samemu neznana, ga je gonila naprej in naprej brez prestanka, oči so se mu upirale v daljavo, v neskončnost in tam so iskale, česar niso mogle uzreti v bližini. Megla je pokrivala daljine, oblačni zastori so jo zagrnjali, noč jo je odevala. A čim teže je bilo pogledu, tembolj je silil v neznan kraj, v tajno bodočnost, da je klical fantazijo na pomoč in njeno hčerko poezijo.

Silna je vaba kontrastov; v največji bedi so iz iluzije vstajali najkrasnejši svetovi. V najzaloštnosti puščavi je nastala pravljica o Edenu in paradizu; najglobokejše ponižanje je zložilo pesem o visokih nebesih. Sužnost je sanjala o svobodi in pro-

kletstvo o rešitvi. V najtužnejši zapuščenosti je človeško hrepenenje ustvarilo najmilejšega prijatelja, odrešenika in izveličarja.

V večnem boju in razvoju pa se človek uči in uči. Izpreminja se njegovo življenje in z njim njegovi simboli. Uspeh ga vodi kakor razočaranje, iz izkušnje svojih prednikov črpa kakor iz svoje, zaklad njegovega razumevanja se množi, in če blede barve na slikah njegove fantazije, ga tolaži spoznanje, ki mu jih stotero nadomešča.

Neskončno in neumrljivo je hrepenenje. Nobena sila ga ne more zatreti. Ali duše ne more zadovoljiti, iščeče in zahtevajoče uresničenja. Iz upanja si sestavlja vero, a kadar mu ta ne zadošča več, prestopi njeno ograjo, kakor odlaga mož knjige, ki so tešile otroka. Dolgo je čakal na pomoč in odrešenje; polagoma je bledele prepričanje o brezpogojnem izveličanju, ki naj bi prišlo od zunaj in izrekel je: Pomagaj si sam, pa ti bo pomagal Bog. Pa je upal in delal, kakor je znal in kolikor je mogel. Izkušal je novo trpljenje, prenašal nova bremena, popravljal svojo vero in hrepenenje od večnosti ga je spremljalo.

Zopet praznuje božič, svoj starodavni praznik, god odrešenja. Srce mu utripuje kakor pred dvatisoč leti, ali drugače zro njegove oči v čas in svet. Marsikaj se je izpolnilo, ali še več je ostalo pustega in praznega. V dolgi dobi je dozorelo zemljsko izveličanje srečni manjšini njegovega rodu; neprešeta večina pa tiči v suženstvu kakor v časih, ko je hodil sin tesarjev po Judeji in Samariji. Srečen je božič v tisočih palačah; skrb in beda ga pozdravlja v domovanjih milijonov.

Ali vsa groza človeškega križevga pota ni mogla zamoriti hrepenjenja in upanja. O polnoči veruje trpeči rod, da pride dan. Rešitve pa ne pričakuje več od blage usode in od prerokovih besed. Njegov božič je postal nov simbol.

„Mir ljudem, ki so dobre volje,“ zapoje ubrani glasovi nocojšnjo noč; ali nerešeni rod je spoznal, da je to pesem bodočnosti. Pred mirom je boj, ki mu je vsiljen in ga mora dobojevati, kakor je zapisano. Zvonovi, oglašajoči se iz tisočih lin, prjo milijonom, da je v njihovih rokah odrešenje, in jih kličejo na združitev, da bodo močni. Zakaj miru ni zanje drugod kakor na pokopališču, dckler si ga ne pribore na površju zemlje. Kjer je zatiranje, ne more biti ljudi dobre volje; le enaka pravica ustavi boj vseh zoper vse, njen pogoj pa je zmaga trpinov.

obmolknil, je začela z mirnim glasom govoriti.

— Končajva, končajva... in nikdar več naj se to ne ponovi.

Kakor da je čitala vprašanje v njegovih očeh, mu je prepredila besedo pa je nadaljevala.

— Ker ni mogoče in nikdar ne bo mogoče. V štirinajstih dneh boste doktor, a jaz sem guvernanta.

Besede so jo nekoliko okrepčale in začela je razlagati, kakor da gre za račun, ki se rešuje z navadnimi številkami.

— Pri Vaših starših sem v službi. Če bi Vi hoteli tisočkrat, ne bodo Vaši starši hoteli nikoli. Saj to ni vse, da sem guvernanta. Zgodili so se včasih čudni slučajji. Plesalke so postale knjeginje in jahajke grofice. To je laže. Jaz pa ne bom nikdar Vaša žena. Vaši starši so bogati in ugledni. Mnogo imate stricев in tet, pa bratrancev in sestričen — same ugledne sorodnike. Moj oče je mizar. Moja mati je hodila pomagat zidarjem. Sama sem hodila v tovarno, nekaj časa tja, kjer delajo cikorijsko, potem v predilnico. Tam kjer sem prebivala, so stanovali dijaki. Imeli so mnogo knjig, ki so me mikale, pa so mi jih posojevali in česar nisem razumela, so mi razlagali. Bilo je smešno. In enkrat me je tovariš za šalo naprosil, naj mu spišem pismo, ki jo ima oddati v šoli. Smejali smo se do blaznosti, a potem sem spisala pismo in tedaj se niso več smejali. Dijak jo je vzel v šolo in od tistega časa so se vsi brigali zame. Izbirali so mi knjige, ravnovali so z menoj kakor profesorji in ko je najstarejši izmed njih odšel na Dunaj, je

Voditelj cesarske stranke na Kitajskem.

Konec izkoriščanja je začetek miru padec; nasilstva bo porod novega človeštva, srečnejšega in močnejšega, koprnečega v jasnejše višave in sposobnega, da jih doseže. To pomeni naš božič, božič modernega proletariata...

Za podčastnike.

Malenkost, samo dvajset milijonov bi militarizem rad na novo izsesal iz avstrijskega prebivalstva, samo dvajset milijonov več kakor tistih 41 milijonov, ki jih zahteva z brambno reformo kot odškodnino za sramežljivo vpejavo takozvane dveletne službe. Če bo naš militarizem vedno tako hraber proti sovražniku kakor proti domačemu prebivalstvu, tedaj je domovina lahko brez skrbi in lahko mirno spi. Atake proti žepom Avstrijancev zna izvršno izvajati in s čudovito doslednostjo izvršuje načelo: Sovražnik se ne sme nikdar oddahnuti.

Z novo dačo hoče vojna uprava seveda »reformirati«; in celo dobrodušnost misli izvrševati. Gospodje z ostrogami postajajo sentimentalni in to je vedno za prebivalstvo znamenje, da naj pazi na svoj žep.

Kadar bo sprejeta brambna reforma, pojde vendar od vsake kompanije nekoliko fantov po končanem drugem letu na

dopust. Bogve koliko jih ne bo tako srečnih, zakaj podčastniki ostanejo še tretje leto in z njimi enako število »prostakov«. Za tistih par mož kar jih bo odhajalo domov, je militarizem že poskrbel za odškodnino z zvišanjem rekrutnega kontingenta, ki ga zahteva sočasno z brambno reformo. Ali to mu ni dosti. Porabil bi rad priliko tudi za zvišanje števila tistih podčastnikov, ki služijo prostovoljno čez tretje leto za premije, ali — kakor pravi ljudski glas — za župo. Ugled takih podčastnikov ni posebno velik. Če bi mogli — pravijo — kaj doseči v civilnem življenju, ne bi ostajali pri vojakih. Častniki pa jih smatrajo za nižja bitja, tudi če služijo po dvanajst let ali še več.

Že sedaj je bilo težko dobiti takih »prostovoljcev«, kolikor bi vojna uprava rada. Kako naj jih dobi dvakrat ali trikrat toliko? Idealizem je slaba limanica, zatorej segajo po materializmu in pravijo: Doslej so dobivali podčastniki, če so odslužili devet let, odpravnino; poslej jim jo bomo dajali že po četrtem letu. In ker mislijo ljudje včasih tudi na svojo bodočnost, osladimo pogačo s tem, da omogočimo takim podčastnikom še bolj kakor doslej prestop v kakšno definitivno službo.

Že od nekaj se branijo civilni uradniki in uslužbenci takozvanih certifikati-

ETBIN KRISTAN:

Božič.

V glavi ji je bilo jasno, toda v njenih udih je bila živa mladost, po žilah se ji je pretakala vroča tekočina in srce ji je znalo utripati tako hitro, kakor da streljajo v niem strojne puške in tako močno, kakor da je notri nameščena tovarna s stocentovskimi mehničnimi kladvi. In bujna mladost z viharnim hotenjem je bila končno močnejša od preudarka, celo močnejša od volje. Tako se je zgodilo, kakor se godi vedno, v opojni omotici, ki jemlje zavest le na pol, a učinkuje vendar močnejše od vsakega narkotičnega srestva.

On ji je šepetal sladke in presladke besede o svoji ljubezni, tako banalne neprizadetim ušesom, da dražijo smeh in porogljivost, a tako mile, cvetoče in polne pozije srcu, ki jih je željno, da zakoprni po morju take nežnosti, po katerem bi plavalo v brezkrainost in večnost. On ji je prisegal in obljuboval in ona je srkala njegove besede, ki jih je poslušala bolj kot melodijo nego kot izraze in misli, in fantazija ji je plavala po neznanih krasnih krajih, katerih nikdar ni videlo ne njeno, ne drugo človeško oko. A še vedno je bdelo nekaj jasnega, spoznavajočega v njeni glavi in venomer je polagoma odkimavala.

Naenkrat se je ustrašila. Zazdelo se ji je, da jo obhaja slabost, hoteča jo premagati. Naglo se je vstala. Le da se krepko zgane, pa bo prosta sanj in oči ji bodo bistre. Potegnila je z dlanjo preko čela, odstopila za korak in ko je Milan ves osupel

priporočil v družini, v kateri je dotlej počeval malo deklico, za hišno učitelico. Zgodil se je čudež. Zapustila sem tovarno. Ni mi bilo treba delati po dnevi in uči: se po noči. Navadila sem se gibati v odlični hiši. Dobivala sem toliko denarja, da sem si lahko sama tuptam kupila kajjigo. Mikali so me tuji jeziki in niso mi delali težav. Pomagala sem gospodarjem tudi drugače; včasih sem napisala pismo, včasih sem kaj prestavila. Bili so pač zadovoljni z menoj in ko je potekel čas, so me priporočili drugoj rodbini. Končno sem prišla sem. Zdaj pa... pojdem odtod...

Milan se je ustrašil. Dobro so videli njene oči, da ni glumaška igra. Pošteno se je ustrašil in v svojem velikem strahu jo je rotiti in prisegati in nazadnje so mu solze zalile oči. Saj njegovi starši niso taki; in če bi ga zavrgli vsi sorodniki in mu zaprli svoja vrata za večne čase, mu ne bi bilo tako hudo, kakor če bi moral ljubiti njo. Kajti lahko si misli, da ga ne puca noben stric in nobena teta in mče ga ne peče in ne razburja taka misel; a da bi moral živeti brez nje, ne sme pomisliti niti trenutka, ker mu ta misel prizadeva hujše bolečine kakor vsaka telesna muka, ki more doleteti človeka.

Plašno jo je prijel za roko in rahlo jo je pritegnil bliže in posadil na zofo poleg sebe. Pa nevedoč kaj počenja, je zdrknil na tla in pokleknil, pa se zagledal v njene oči s čudnim pogledom, ki je prosil in obljuboval in se zabaval v njeni punčki, da je morala gledati vanj. In naenkrat sta obmolknila oba — hipoma — kajti v prsih se jima je jelo gibati nekaj neznanega, ne-

izrecnega, kar je sililo novzgor skozi vrat v glavo, v možgane, tako da se je nenadoma vse, vse izpremenilo. Bolesten izraz je lezel Slavi v obraz, a polagoma so se ji lica izgledila, okrog ustn ni bilo ne trpkosti ne smehljaja, le oči so bile široko odprte in so gledale nekaj čudovitega, nepojmljivega, neopisnega. V glavi ji je nekaj zaspalo, okrog se je dvignila bela, razsvetljena megla in čutila je, kako se polagoma pogreza soba, hiša, vse okrog nje in le ona ostaja kakor na otoku — le ona in on. Zadnje misli so se zmedle, zadnji pozizkusi volje so obnemogli kakor da se je napila neznanе pijače. Vse je zamrlo — tedaj je planila mladost z vso silo svoje moči.

Tako se je zgodilo...

Takrat je bila pomlad. Zdaj je zima. Še-le zadnje dni se je prisciila. Dolgo so južni vetrovi ovirali mraz, le dolgotrajno deževje je napolnilo vse struge in premočilo ceste. Reveži, ki so že dolgo brez dela, so tarnali, ker ni bilo snega iz oblakov, da bo jutri, pojutrišnjem kaj dela. Drugi da bo jutri, pojutrišnjem kaj dela. Drugi so bili zadovoljni, ker se je vendar nekako prebilo ob nezakurjeni peči. Pred tremi dnevi pa se je veter obrnil, zapihal je oster severnjak, zemlja je zmrznila, da se je čulo škripanje vsepovsod, a danes so začele padati snežinke goste in velike, da je zemlja mahoma dobila odejo kakor starinska kmečka postelja po zimi.

Zdaj leži sneg po poljih in travnikih; v gozdu se šibe veje pod njega teže in v mestu so ob pešpotih nakidani visoki hri-

stov na vsa moč. Do kruha se dandanes ne pride baš prelakho; za vsako službo mora človek že imeti vsakovrstne izpite, in še če ima najboljša izpričevala, mora »biti od dobrih staršev«. A vse to nič ne pomaga, ako se javljajo »certifikatisti«, ki štejejo več, dasi je vojaška služba najslabša priprava za civilne naloge.

Vojna uprava ve, da gospodarstvo s certifikatisti ni popularno. Pripravljeno ima torej tolažbo za civiliste in pravi: Ustanovili bomo kar v armadi taka mesta, ki jih lahko dosežejo podčastniki. To se pač pravi, da taka mesta niso potrebna sama po sebi, temveč da bodo sinekure in vaba. Sicer pa ni misliti, da bi se moglo ustanoviti toliko takih mest, da bi dobivalo 30 do 40 tisoč podčastnikov tam službe.

Za te »reforme«, ki jih imenuje vojna uprava »rešitev podčastniškega vprašanja«, zahteva za prvo leto deset, potem pa dvajset milijonov. Naravno, da bodo ti milioni, čim se dovolijo, rastle brez mej in da nastane iz njih ogromno breme za ljudstvo. Treba je torej pravočasno vložiti protest proti nakani, ki je neopravičena in stvarno neutemeljena.

Cemu je treba dalje službe podčastnikov? Kar mora znati korporal ali četovodja, se pač lahko nauči v dveh ali treh letih. Če dozori enoletni prostovoljec v dvanajstih mesecih tako, da potem lahko opravlja častniško službo, si bo korporal svojo učenost nemara pridobil v štirinajstih mesecih. In tudi feldvebelka znanost ni tako velikanska reč, da bi jo bilo treba študirati tako dolgo kakor juristarijo ali filozofijo. O nujnosti torej ni govora.

Ali vojna uprava se boji, da bi tisti komaj vidni košček dveletne službe, ki ga hoče dovoliti, »demokratiziral« armado. Podčastniki pa imajo biti protiutež proti tej možnosti, zakaj taki podčastniki postanejo navadno pravi komisniki, podobni nekdanjim boljšim žolnarjem. Dolgotrajna vojaška služba jih odtuji civilnemu prebivalstvu, čimdalje bolj postanejo ošabni in zro na nevojake kakor nekakšni višji ljudje; isto, kar bi se imelo doseči s skrajšanjem vojaške dobe, se ima uničiti s podaljšanjem podčastniške službe.

Dolgoletna služba tudi s čisto vojaškega stališča ni priporočljiva. Ko smo imeli vojake, ki so služili po devet let, smo dobivali po grbi, da se je kadilo. In navadno so nas naklestili vojaki z mnogo krajšo službo. Ali vojna uprava pač ne misli na to. Njeni nameni so prav razumljivi in ravno zato se jim je treba upreti. Vojaška bremena so že dovolj težka in namesto ojačevanja vojske bo treba enkrat okrepčanja ljudstva.

Ljubljana in Kranjsko.

— Vesele božične praznike želimo vsem svojim čitateljem z vsem altruizmom, ki nam je prirojen, pa tudi — priznajmo z vsem egoizmom, ki se ga ne moremo otrestiti Vesele praznike! Proletarci, ki je vse leto vprežen, da se more v normalnih časih komaj za silo odahnuti, potrebuje pač nekoliko praznikov, da dovoli svojim mišicam nekoliko počitka in svojem duhu nekoliko razvedrila. Sodrugi, delujoči v raznih organizacijah, potrebujejo n-ko-

liko praznikov, ker se po družinskih in skupinskih kupih delo, pa se morejo mnoge zadeve reševati le tedaj, če morejo odborniki in kakor se že imenujejo ti družabniki skupnih delavskih interesov nekoliko izrednih ur posvetiti temu delu. V družinah je par trenutkov rodbinskega življenja le ob takih prilikah mogoče. Tiste kategorije, ki so vpslene pri neprekinjenih obratih, na železnicah i. t. d. pa itak zvedo le tedaj za praznike, če trajajo vsaj dva, tri dni. Vsem torej želimo, da bi jim božični dnevi prinesli prijetnega, duhu in telesu koristnega užitka. Egoistična stran našega voščila pa je ta, da bi se sodrugi o praznikih spominjali tudi na svoj list, ki misli nanje in dela zanje vse leto. Pred durtmi je novo leto, lepa prilika, da upozarjajo tovariše in znanca na „Zarjo“ in ji pridobe kaj novih naročnikov. Take, ki bi se utegnili naročiti, naj naznanijo upravištvu, ki jim pošle nekoliko št-vilk na ogled. Tudi akcija za obveznice „Zarje“, ki je našim čitateljem znana se da prav primerno pospešiti o praznikih, na sestankih tovarišev in v družbah. Naš egoizem je pravzaprav malo samoljuben, kajti kar store sodrugi za „Zarjo“, store navsezadnje le za-e. Tega pač ni treba dokazovati zavednim sodrugom in če jim pokličemo v spomin, da se bo „Zarja“ tako razvijala, kakor jo bo delavstvo podpiralo, smo prepričani, da bo to zadostovalo in da prinese prazniki tudi delavskemu listu nekoliko sadov.

— Vič-Glinca. V torek je liberalni kmet Sojer iz Viča skesano povedal, kako so sklepali liberalni in klerikalni viški kmetje proti kupovalcem mleka na Viču zaroto. V gostilni pri Kodeli je kakih 20 kmetov sklenilo zvišati mlečno ceno za 4 vinarje. Ker pa niso tega zarotniškega sestanka pri Kodeli naznanili okr. glavarstvu, je v torek okrajno sodišče Sojerja obsodilo na 10 kron globe. Sodišče je najbrž upoštevalo pri odmeri kazni kot olajšilno to, da se je Sojer skesal in udal in obljubil, da ne bo podražil mleka. Našhod na Glincah je pač te hrabre viške kmete precej prestrašil. Glinški delavci so sklenili takoj ustanoviti lastno mlekarno, če bi kmetje podražili mleko. Sedaj je sodišče kaznovalo vodjo teh oderuških kmetov, kar naj si vzamejo viški kmetje v svarilen vzgled.

— Konzumno društvo za Ljubljano in okolico r. z. z. o. z. naznanja, da bodo vse društvene prodajalne v Ljubljani in okolici na nedeljo 24. in ponedeljek 25. t. m. popolnoma zaprte; 26. t. m. (na št-fanji dan) pa bodo od 8. do 12. odprte. Zato prosimo vse cenjene člane, da se drže tega reda! — Vse tri društvene prodajalne na Gorenjskem pa bodo v nedeljo dopoldne odprte, na Sveti dan in na Štefanov dan pa bodo zaprte.

— Mlekarne, pozor! Viško-glinški delavski odbor za ustanovitev lastne mlekarne, vabi mlekarne, ki bi mogle dajati r-duo večjo množino dobrega mleka, da se oglase pri I. Celarcu, pos-stniku v Božni dolini št. 189, pošta Vič pri Ljubljani.

— Elektrokinetograf „Ideal“. Spored za soboto 23. in ponedeljek 25. decembra 1911: Popoldanski spored: „Struwelova zmaga“. (Komičen prizor). „Žurnal Pathé“. „Little Hans vesten godec“. (Jako komično). „Ognjena oprava“. (Lepa drama). „Rozalija in njen fo-

nograf.“ (Velekomično) Večerni spopaz ob 7., 8. in 9.: „Blodna duša“ (Velika učinkovita drama, žaloigra meščanske rodbine. — Jako zanimivo in tragično) „Rozalija in njen fonograf.“ (Velekomično)

— Par vrstic o demokratičnosti novomeške Čitalnice in o potrebi nove vrste zdravniškega asistenta. Iz Novega Mesta nam pišejo: Večkrat se sliši bridko jadicovanje, kako malo smisla ima novomeško občinstvo za družabno življenje, kako malo zahtev po duševni hrani, da ne poseča niti predavanj, niti drugih čitalniških prireditev. Upravičene so te tožbe, akrvinda zadene — in sicer ne v zadnji vrsti — tudi gospode na vodilnem mestu same. V dokaz en primeren slučaj. Za člane Čitalnice se priredi kinematografska predstava. Pa pride g. pl. predsednik in se izjavi: „Morgen wird man aber trachten müssen, für bessere Familien bessere Plätze zu bekommen.“ Če se enako meri že med člani samimi, ki so vendar sami »boljši« ljudje, potem se ni čuditi, da se drže kolikor mogoče daleč od take družbe navadni smrtniki. — Se nekaj. Odbor novomeške ženske podružnice C. in M. družbe ima svoje sestanke in seje v prostori nar. Doma. Da se pri tem požrtvovalnem narodnem delu narodne gospe prav pridno poslužujejo nemškega jezika, to nas sicer prav malo srbi, svetujemo pa Sl. Narodu, ki je vzel vse obrambno in drugo reševalno narodno delovanje v zakup, naj si v kratkem nabavi obsežne laborije in jih napolni ne z vodo, ampak s kako zelo jedko tekočino ter jo naj v polnih curkih spusti na adresu omenjenih narodnih firm. Bojimo se le, da v Ljubljani ne bo dobil dovolj prostornih laborijev; v tem slučaju se naj obrne do nas Novomeščanov, ki smo že v zgodnji jeseni stisnili ves cviček in imamo na razpolago v resnici ogromne čebre. Upamo, da nas kmalu poseti kak zdravniški asistent za te vrste bolezni in se že vnaprej veselimo majestetičnega užitka ob pogledu, kako bo mož spretnih rok valil velik čeber proti Ljubljani. J.

— Postojnske občinske volitve so se končale z zmago liberalcev, kakor je bilo pričakovati. Saj so se liberalci tudi dovolj trudili, da so spravili vse svoje pristaše na noge. Če sedaj v svet bobnajo tako, kakor da je ta zmaga nekaj izvanrednega, je to več kot smešno. Nič kaj vesela ne more biti ta zmaga za liberalce, če le nekoliko preštejejo svoje pristaše in preračunajo, s kakimi sredstvi so prišli do teh števil. Liberalci so si zvižajno prilastili do 150 pooblastil. Oče Žužamaža in Lavrenčič bi gotovo propadla, če bi ne imela glasov teh pooblastil. Večina drugih volilcev pa se je dala premočiti od pijače in Kutinovega golaža. Na dan volitve je pri Ribniku in Garzaroliju kar smrdelo po tej zastojnski jedaci in pijači. Našim volilcem so liberalni agitatorji trgali glasovnice iz rok; kar je bilo pa okoliških volilcev, so se pa dali za enkrat še terorizirati od Lavrenčiča, najbrž pa tudi zadnjič. Strmace je n. pr. Lavrenčič pridobil s tem, da jih je dal pripekljati na volišče. Ko so pa Strmaci pobližje zvedeli, za kaj gre, jih je bilo sram, da so se dali za tako ceno speljati na led. Libe-

ralci so pa tudi imeli kot gospodarji občine ves volilni aparat v svojih rokah; kaj to pomeni, se je pokazalo pri volilni komisiji. Volitev je trajala od 8. do 12. ure. Točno ob 12. so morali razen liberalnih vsi volilci zapustiti volilni lokal, dasi niso še oddali glasovnic; liberalni volilci so pa smeli še tam ostati, oziroma so smeli prihajati volit po sklepu volitve skozi druga vrata zadaj. — V komisiji so liberalci brez kontrole delali kar so hoteli. Ko so zvečer štete glasov prekinili, so sicer zaklenili lokal; ljudje so pa celo noč videli v lokalu svetlobo. Kaj se je počenjalo tam čez noč, bi morda vedeli povedati liberalni generali. — Liberalna zmaga je torej precej klavrna in jim daje misliti za bodočnost. Naša stranka res ni združila na svoje kandidate mnogo glasov. Za državnozbornsko volitev je naš kandidat dobil več glasov. Občinska volilna pravica je pa precej slabša. Za državnozbornsko volitev pa liberalci niso nič agitali, dočim so sedaj vsi gospodarji zelo pritiskali na delavce in druge odvisne volilce. Jurca je celo trumo delavcev celo odpustil iz službe. Na drugi strani so pa liberalci proti našim kandidatom porabili v volilnem boju vse možne laži in z njimi lovili volilce. Četrtkov „Slov. Narod“ navaja eno tako liberalno limanico, bilo pa je vse polno takih traparij, kakršne si je v stanu izmisliti le kratka liberalna pamet. Volilni boj pa je obrodil za nas zadovoljiv uspeh. Ločili so se duhovi, kar je resnih in prepričanih pristašev se je strnilo in s smotrenim delom in s shodi širilo socialistično misel med ljudi, ki doslej še niso o njej ničesar vedeli. To delo bo obrodilo sad v teku časa in vkljub vsem oviram iz liberalne stranke. — Ustvarjena je sedaj podlaga za socialistično organizacijo, ki se mora ustanoviti, da bo našo gibanje šlo po jasni poti do cilja brez ozira na liberalce in klerikalce. Kompromis z liberalci bi bil našim pristašem le v sramoto. Zdaj so se postavili na lastne noge in to je bil prvi pogoj napredka!

— V Postojni so klerikalci proti občinskim volitvam vložili rekurz.

Zakaj se je Koltuska kavna primes v tako kratkem času tako zelo priljubila vsem našim gospodinjam? Zato, ker je v resnici najboljši kavni pridelek, ki se odlikuje z nedosežno kakovostjo. Kava, ki ji je pridejana Koltuska kavna primes, je najboljše in vsakemu najbolj diši. Vzrok izborne kakovosti Koltuske kavne prime je pa ta, da je ona napravljena iz najizbornejših sirovin po načinu, ki je od strokovnjakov kot najboljši pripoznan.

* Naša slika kaže v kitajski revoluciji pogosto imenovane vojaške gotogote cesarske stranke. Od leve na desno so: J i n č a n g, predsednik vojnega ministva, C a j p u, drugi sin princa Činga, C a j s u n, vodja mornariškega ministva, princ Čin, princ C a j t a v; poslednji trije so sric mladega cesarja vojvoda Ling, princ P u i n T a m h j a v, drugi predsednik mornariškega urada v Kantonu.

Kupujte „Zarjo“
izvod samo 6 vinarjev.

bi. Zvezde sijajo na to čisto belo haljo. Do polnoči je še daleč. Ulice so prazne. V parku na kraju mesta sedi Slava na klopi in komaj ve, da se tresne od mraza. Zakaj v glavi ji je vroče in žgoč ogenj ji sili v oči. Misli, ki so ji dolgo, dolgo divjale po možganih, hoteče izmisliti nekaj — kdovekaj, opuščajo polagoma svoje neplodne delo. Cemu misliti, ko se ne da izmisliti nič... nič... nič drugega kakor edino, kar je še mogoče, edino, kar je storilo že toliko drugih. Odločeno je in zgodilo se bo, ker se mora. A malo se še lahko počaka, zakaj tudi to je vseeno, kakor je vse skupaj vseeno... vseeno.

Tako je prišlo. Taka vsakdanja povest! Tisočkrat ponovljeni strah, obup, plaha nada, razočaranje, krčevito iskanje, poizkušanje, pojemajoča moč... semtertija še plamenček... pa zopet nič... nazadnje vseskupaj nič... vseeno.

Milan se ni vrnil iz dunaja. Izpita ni napravil — morda je bil preveč zaljubljen. Kdove zakaj! Pa so mu starši poslali denarja in ukazali, naj gre na Angleško k staremu stricu. Še več so mu pisali — ona ne ve kaj. Ubogal je — seveda. In nič se ni čudila. Saj je slutila, saj je skoro vedela, da bo tako, približno tako. A šele pozneje je zvedela, da je še hujše in sčasoma so tudi v hiši spoznali, kako je z njo. Povedali so ji, da ne bi bili nikdar pričakovali take nehvaležnosti in da zdaj seveda ne more ostati v hiši, kjer so otroci. To ji mora biti jasno. Bilo ji je jasno, pa je odšla. Nobenega pisma ni bilo od nikoder. Varčevala je s svojimi skromnimi prihranki tako skrbno! Zakaj vedela je, da se nova

služba brez priporočila ne dobi vsak dan. A potekali so tedni in meseci brez službe.

Oh, bila bi šla k očetu in on bi bil sprejel in ničesar bi ji ne očitil. Ampak izza zadnje stavke je odšel v Ameriko... tako daleč, da ni mogla tja.

In ko je začela gristi najhujša skrb, se je spomnila, da je nekoč hodila v tovarno. Težka misel! A zdaj bi mogla biti edina rešitev zanj in za otroka... Da bi bil že na svetu... a tako... saj je niso preveč izpraševali, ampak skomizgavali so, povsod, samo v eni fabriki so ji rekli, naj pride čez mesec dni.

Čez mesec! A kaj dotlej? Ko ni več kruha za vsak dan in ne več strehe nad glavo in nobenega sveta več v izmučenih možganih! Kaj dotlej?

Kar se mogoče pripeti na duši in telesu, je pretrpela in zdaj tudi za trpljenje ni več časa. Vse je tako prazno in pusto, da ne more biti nič drugega več kakor konec... konec, ki se mu je upirala, dokler je bilo kaj moči v srcu. Konec, ki je neizogiben in tako navaden... tako navaden!

Če bi ostala tu na klopi, ali če bi zdrknila v sneg... tudi tako bi prišlo — kar samo od sebe. Tudi to se je že zgodilo pogostoma. Toda ne! Temu se opira zadnji ostanek volje. Sama, sama konča vso bedo in vse bolečine, te neznane, čudne bolečine, ki so jo začele grabiti, morda zato, ker dva dni ni jedla, morda... Zopet jo zvijajo krči — zopet — ah, to je morda znamenje. Da, da. Uro prej ali pozneje — zakaj ne prej? Reka je tako

visoka — nič se ni treba bati — le tja, hitro tja... Mudi se... mudi...

Slabost je v vseh udih, noge so kakor lesene, komaj se premikajo in pred očmi plešejo čudni kolobarji. Toda naprej... po sili... kar tu čez sneženi travnik... tu bo bliže... bliže... bli... že...

Zgrudila se je. Po vsem telesu jo je pretreslo, zabolelo, stisnilo kakor da je prišla smrt; pogrelo jo je... in potem je bilo vsega konec. Nič več ni vedela. Trenutek ali dolga ura? Tedaj je zazvonilo. Oči in ušesa so ji oživila. Začula je tenak glasek čisto blizu, tenak glasek poln čudežnih melodij in tisti hip je minilo vse, kar se je godilo dotlej in ostala je samo lipoma porojena zavest: Tvoj otrok! Zani moraš živeti!

Iz grla se ji je izvil krik, glasnejši od polnočnega zvonenja, kakor zvok angeliške trobente. Daleč je zadonel. Prihiteli so ljudje...

ALPHONSE DAUDET:

Tri tihe maše.

I.

— Dva purana, Garrigou? Z gomoljikami, praviš?

— Da, prečastiti, dva delikatna purana z gomoljikami. Vem, ker sem ju sam pomagal nadevati. Koža jima mora počiti na raznju, sem dejal, tako smo ju nabasali.

— Jezus in Marija, gomoljike so morda najljubša jed. Daj mi brž koretelj Garrigou! — In kaj drugega si videl v kuhinji

razen puranov?

— Same dobrote. Od poldne nismo drugega počeli kot fazane, brinovke in jerebice smo skubli — perje je kar frčalo po zraku —; potem so prinesli iz ribnika jegulje, karpe, nostrvi in...

— Tolste postrvi, Garrigou? Kaj?

— Tolste, pa še kako, prečastiti, prave orjake!

— Oh, moj bog, tako mi je, kakor da jih imam že pred nosom... Ali si že natočil vina v posodici?

— Vse je v redu, prečastiti. Ampak s tem po maši se ne da primerjati. Če bi videli grajsko jedilnico, polne karafinke, v vseh barvah. In pa srebrno posodo, namamizno okrasje, cvetje in kandelabre! Take gostije še ni bilo. Gospod marki je povabil vse plemstvo iz sosesčine. Pri mizi bo najmanj štirideset oseb, brez oskrbnika in grajskega pisarja. Oh, kakšna sreča, prečastiti, da bode med njimi. Samo povohal sem purane in čudeviti vonj me preganja vsepovsod. Oh, moj bog!

— Le urno, urno, sinko moj. Grešne požrešnosti nas bog obvari, zlasti na sveto noč. Brž prižgi sveče in pozvoni k maši. Polnoč se bliža in zakasnit se ne smemo.

Ta pogovor se je razpletel v božični noči Gospodnjega leta šestnajsto in nekaj čez med prečastitim Dominijem Balagverijem, nekdanjim barnabitom, takrat pa grajskim kaplanom gospode trinklaške, in med malim zakristanom Garrigoujem, ali bolje s tistim, ki ga je imel za svojega

Imate bolečine?

Nahod, trganje, glavobol, zobobol? Ste si nakopali bolezen vsled prepiba ali prehlajenja? Poskusite z okrepčujočim Fellerjevim fluidom z znamko „Elsafluid“, ki bolečine lajša in zdravi! Ta je v istim izboren! To ni samo reklama! Tucent za poskušnjo 5 K pošt. prosto. Proizvajatelj je lekar Feller v Stubici Elsin trg št. 252 (Hrvatsko).

Stopnice, balkoni, marm. Ljubljana, Kranjska, trobit, & kom. Cementne covi

Ponesrečen politični akt?

V „Zarji“ z dne 18. t. m. je sodr Franc Milost napisal pod tem naslovom članek, ki je naperjen proti po meni predlagani resoluciji na trž deželni konferenci. Čakal sem, da se oglašijo prej še drugi sodrugi, ki so bili nasproti resoluciji, da bi tako odgovarjal lahko vsem skupaj, ali ker jih še ni, odgovarjam danes sodr. Milostu.

Predvsem naj popravim neke netočnosti Milostovega članka.

Moja resolucija se je pretresovala prej na seji političnega odbora, je bila tam odobrena ter sem jo jaz ne v svojem ampak v imenu političnega odbora utemeljeval na konferenci. Sicer se priznavam jaz sam duševnim očetom resolucije ter sprejem osebno za njo vso odgovornost. Ali sedaj je ta resolucija postala sklep deželne konference kojega mora stranka rešpektirati toliko časa, dokler ne bo razveljavljen po drugi deželni konferenci oziroma po višji inštanca, strankinem zboru. Tu naj takoj konstatiram sledeče: Za resolucijo je glasovala ogromna večina konference, proti isti pa so se vzdignili štirje in če pritejem k njim še predsedujočega sodr. Milosta, ki ni mogel glasovati, pet sodrugov. Nekaj sodrugov se je pač vzdržalo glasovanja, ne vem iz katerih varikov, ali ker niso pokazali svojega mnenja, ne morejo priti tu v poštev, ne zame, ne za sodr. Milosta.

Druga netočnost Milostovega članka je pa ta, da trdi, da je „Edinost“ slastno objavila mojo resolucijo ter da je naglašala, da je to uspeh „Nar. doma“ v Trstu. To popravljam v tem smislu, da je „Edinost“ objavila suho resolucijo brez slehernega komentara. Če in kake slasti je „Edinost“ pri tem občutila, mi ni znano in me tudi nič ne briga. Ta poprava, ki bi bila sicer brezpomembna, je potrebna, ker hoče člankar tudi s pomočjo te neobstoječe malenkostne okolnosti priti do zaključka, da je bilo sprejetje resolucije ponesrečen političen akt.

Člankar je namreč mnenja, da že to dejstvo, da narodnjaki hvalijo socialiste, mora vzbujati dvom, da so socialistična dejanja ponesrečena. Ne morem se pridružiti temu mnenju, ki dela predvsem prevelik poklon narodnjakom samim. Za svoja dejanja in sklepe smo pač le samim sebi odgovorni in če hočemo živeti samostojno strankarsko življenje, ne smemo svojih ukrepov verjeti po tem, kaj da bodo drugi rekli, najmanj pa po tem, kaj da poročajo naši politični nasprotniki. Ako je stvar dobra sama na sebi, jo moramo pač izvršiti ne glede na to, ali jo bodo politični nasprotniki zlorabljali v svoje posebne namene ali ne, čemur se itak nobena politična stranka ne more izogniti. Sploh nečem to misel danes dalje razvijati, ker to ni namen današnjega članka, opažam pa samo to, da si je naša stranka v Trstu v vednih očeh ozirala na to, kaj bodo rekli ti ali oni, vedno le škodovala. Imeli smo vedno preveč ozirov tudi na italijanske sodrugi, kar se nam ni vračalo vedno v isti meri.

In sedaj k resoluciji. Trije sodrugi so po Puecherjevi izjavi glasovali za podporo „Legi“ in proti podpori C. M. Sodrug dr. Puecher je utemeljeval za glasovanje na ta način: „Lega“ je kulturno društvo. Pri vseh slabostih ima vendar važen kulturni pomen; zato je dolžnost italijanske občine podpirati tako kulturno stremenje. Svoje

proti glasovanje pa je utemeljeval z besedami, da bo šele tedaj glasoval za C. M., kadar bodo slov. občine podpirale „Lego“. Pozivljaj je slov. nacionalce, naj stavijo predlog za municipalizacijo slov. šol v Trstu, koji predlog, da bi on brez družega podpiral. Pozneje je dr. Puecher še bližje pojasnil svoje mnenje (na naši konferenci) in dejal, da je on hotel nakloniti podporo „Legi“ le za one občine, kjer živijo ital. manjšine in da je po drugi strani dolžnost slov. občin skrbeti za slov. kulturne potrebe, italijanskim za italijanske.

Logika Puecherjevega utemeljevanja ni socialistična. Če tudi po večini italijansko mesto, ima Trst do slov. življa ne le pravice, ampak tudi dolžnosti. Trst je z eno besedo dvojezično mesto. Fikcija izključnega italijanstva pač poljubno lahko še nadalje straši po glavah ital. nacionalcev, nikakor pa ne sme biti ital. sodrugov. Tega mi še nismo nikdar oficioelno povedali, oziroma se nismo upali povedati, in nič družega nego to resnico ugotavlja prvi del sporne resolucije. Meni je bila ta resolucija potreba, sodr. Milost jo imenuje frazarijo. Je pač stvar okusa, o kojem se ne da pripraviti.

Resolucija se ni niti v najmanjšem dotikala vprašanja, katere šole odgovarjajo boljše socialističnim principom, ali javne ali privatne. Sodr. Milost hoče pa ravno na to plat spraviti diskusijo, o kateri ni med nami nobenega spora in katere resolucija čisto nič ne dotika. Narobe! Saj se v resoluciji, kakor je bila sprejeta po konferenci le še povdarja, da so C. M. šole v Trstu le za sedaj edini nadomestek slov. javnega šolstva. V prvotnem besedilu moje resolucije je še stal dostavek: „in sicer toliko časa, dokler nam ital. meščanska večina negira javne šole.“ Redakcijska komisija predlogov je ta dostavek ali namenoma ali le slučajno izpustila, ali kljub temu je jasna tendenca resolucije, priznavati šole C. M. v Trstu le kot prvotni in izreči, da jih moramo imeti rajše kakor sploh nobenih šol. Kadar pridemo v Trstu do slov. javnih šol, in sicer v takem številu, da bodo zadoščale, odpadejo same po sebi zasebne šole C. M. in takrat ne pade gotovo nobenemu socialistu — tudi meni ne — na um, ganiti le s prstom za zasebne in celo v meščanskih rokah se nahajajoče C. M. šole. Sodrug Milost pravi v svojem članku, da „prej ali slej moramo dobiti šole v Trstu iz občinskih sredstev.“ Jaz sem tudi tega mnenja, le nisem gotov, če bom kdaj sam to učakal. In baš vsled te negotovosti časa se nam posili vriva vprašanje, kaj da nam je storiti do tedaj, dokler ne dobimo šol od občine ali vlade. Do tedaj je po mojem mnenju nesocialistično, nasprotovati C. M. šolam v Trstu. Ne gre torej tukaj za praktičen uspeh glasovanja onih tih socialističnih poslancev, kojih glasovanje je resolucija obsojala. O tem ni dvoma, sodrug Milost, da bi bil praktičen uspeh v vsakem slučaju isti, toda tu gre za varovanje socialističnega principa in ta gotovo ni varovan, ako se v enisapi glasuje za „Lego“ in proti C. M. Bes je, in v tem ima sodrug Milost popolnoma prav, da bi se bil v oči gledel praktične brezpomembnosti socialistični princip bolje varoval, če bi se bilo namesto podpore zasebnim slov. šolam zahtevalo od občine, da jih sprejme v svojo režijo. Kdo pa je branil onim trem socialističnim poslancom, staviti podoben pred-

log? Saj je bila to celo njihova dolžnost, ker niso le zastopniki ital. sodrugov, ampak tudi naši zastopniki v občinskem svetu. Nasprotovati torej C. M. šolam v Trstu, ne da bi se namesto njih dalo Slovencem kaj družega, je nesocialistično. Kako in v koliko pa naj mi pozitivno podpiramo C. M. šole v Trstu, o tem se da debatirati in v tem sem pripravljen marsikaj koncedirati sodr. Milostu in tudi drugim, četudi nimam za svojo osebo tistega strahu, kakor sodr. Milost, da bi nam narodnjaki, če bi se mi polastili C. M. šol, pustili prazne kase, in iz same trdovitosti začeli ustanovljati druge družbe ali šole.

Da se resolucija ne peča z glasovanjem Puecherjev in sodr. z „Lego“, zgodilo se je namenoma iz čisto navadnega političnega takta, ker nisem hotel prejudicirati sklepom ital. soc. dem. stranke, ki se glede „Legi“ še ni oficioelno izrazila. Ali ker se ital. sodrugi izogibajo temu vprašanju, sem jaz zato, da se od naše strani provocira skupno konferenco in na njej določi enotno postopanje glede „Legi“ in C. M. Jaz za svojo osebo tudi priznavam „Lego“ kot kulturno društvo in bi bil brez družega glasoval za podporo „Legi“, le da bi bil to podpora z dodatnim predlogom vinkuliral za one ital. šole, ki se nahajajo v enaki poziciji, kakor C. M. šole v Trstu.

Smatram torej sprejetje sporne resolucije za čisto srečen in nujno potreben akt slovenske soc. dem. stranke v Trstu.

Trst, dne 21. decembra 1911.

Dr. Josip Ferfolja.

Trbovlje.

— Trbovlje. V torek dne 26. grudnia 1911 bo ob 3. popoldne v gostilni gospoda Josipa Weberja na kranjski strani shod za delavstvo v cementarni. Delavstvo cementne tovarne vabimo, da se shoda udeleži polnoštevno.

— Lov na rudarje. Rudniška uprava išče vedno novih delavcev, rudarji iz našega kraja kar trumoma beže. Vzrok? Neznansko priganjanje delavcev, slabe plače, ob katerih delavstvo v sedanji druginji ne more izhajati. Rudniška uprava raje razmetava cele kupe denarja za razne mešetarije, za takozvane „birmovce“, ki lazijo po Hrvaškem, Dalmaciji in celo po Nemčiji, da nalove za trbovéljsko premogovno družbo delavcev pod pretvezo, da bodo v Trbovljah zaslužili od 4 do 7 kron na „ših“. Tako vidimo vsak trenotek prihajati na stotine tujih delavcev, med tem ko spretni, izkušeni domači delavci odhajajo. Toda tudi nabirmani tuji delavci ostajajo le do prve plače v Trbovljah; ob tej priliki spoznajo šele, da so jih družbeni agentje grdo prevarali. Najostudnejše pri celi stvari pa je, da se v ta umazani lov delavcev udiinjavajo poleg raznih uradniških paznikov tudi nekateri obrtniki, ki si prislužijo s tem nečednim poslom nekaj postranskih Judeževih grošev. V ilustracijo navedenega dejstva naj služi originalno pismo, ki nam ga je slučaj prinesel na mizo in ki ga objavljamo dobesedno. Glasi se:

Trifail am 9/XI 1911

Posdrav!

Nazanim Vam, da sem Jaz Danes pošto dobil od Direktorja od Gverka da potrebuje 50 Heijerjev knapov seveda večinoma le takih ko so že Delali v Jam prosim Vas dajte v Nedeljo preklehiti pri Cerkvi in pridite potem vsi Skupaj k meni in Jaz Vas peljam v kšeft

mallega zakristana Garrigouja. Zakaj vedeti je treba, da je tisti večer hudič v lastni osebi zlezal v okroglo postavo mladega zakristana, da bi laglje premotil častitega patra in ga zapeljal v strašno pregrešno požrešnost.

Ko je torej takoimenovani Garrigou (hm, hm!) na vso moč zvonil v grajski kapeli, je zlezal prečastiti gospod v mali zakristaji v mašno oblačilo, in ker je bila njegova glava vsled živih gastronomskih opisov že nekoliko zmedena, je mrmral med oblačenjem predse: »Pečeni purani... tolsti karpji... orjaške postvri...«

Zunaj je piskal nočni veter in spremljal godbo zvonov. Kmalu so se zasvetile na bantuških obronkih, na katerih so prestolovali stari trinklaški stolpi, posamezne luči. Družine zakupnikov, ki so hotele prisostvovati polnočnici v grajski kapeli, so lezle počoč v raztresenih skupinah navkreber. Naprej je stopal oče s svetilko, za njim ženske v velikih rjavih plaščih; k njim so se stiskali otroci. Vzlic pozni uri in ledeni sapi so korakali ljudje veselo, z lepo tolažbo v srcu, da bo po maši, kakor vsako leto, miza v kuhinji zanje pogrjnena. Od časa do časa so se v mesečini zallesketale šipe grofovске kočije, spremijane od bakljonoscev; princingljali je mezeg po stari poti in ob medlem svitu lantern, ki so le slaboprodiralleskozi mrglo, sopspoznali zakupniki svojega oskrbnika in ga pozdravljali: »Dober večer, gospod Arnoton.«

— Dober večer, dober večer, ljudje božji.

Noč je bila jasna in hladna. Na nebu

so se lesketale zvezde, sever je ostro zavijal in na obleko se je usipal droban, zmrzl dež, ne da bi jo premočil, in je tako zvesto dopolnil tradicijo o belem božiču. Visoko z vrha je pozdravljaj grad s svojimi neštevilnimi stolpi in oboji, kapela je strinela v temnomodro noč in na tisoče lučic je trepetalo: prikazovale in zginjale so po oknih in kakor fantastne veščice so švigale nad temnim poslopjem. Onkraj grajskega mostu in vrat so morali ljudje, ramenjeni v kapelo, preko malega dvorišča, na katerem je mrgolelo kočij, služabnikov in nosilnic in ki je bilo od bakelj in od ognjišč v kuhinjah razsvetljeno kakor o belem dnevnu; tam se je razlegalo škripanje ražnjev, ropotanje ponev, žvenketanje kristalnega in srebrnega posodja — in nad vsem je visela mlačna sopara, duhteča po pečenci in okusnih omakah.

»Kakšna gostija bo po maši,« tako je mrmral predse kaplan, tako so si mislili zakupnik, grajski pisar, skratka vsi.

II.

Cinklingeling! Cinklingeling!

Polnočnica se je začela. V grajski kapeli, majhni katedralki z umetniško obokanimi vratmi in okni, do stropa oblečeni v hrastovino, so pogrjnene dragocene preproge in vse sveče so prižgane. In koliko ljudstva! In prekrasna oblačila! Sprej oko kora sede v mojestrsko izrezljanih cerkvenih stolah gospod trinklaški v temnozeleni židanem sukniču in poleg njega odlični gostje. Na baržunastem klečalniku njim nasproti klečita stara vdovela markiza v ognjenordečem bro-

katu in mlada grofica trinklavška, počesana po najnovjši pariški modi, z visokim stolpom bruselskih špic na prežlahni glavi. Nekoliko vzd sta v črni obleki z neznanskima barokama oskrbnik Tomaz Arnoton in grajski pisar magister Ambrož, dve črni pegi med svetlo bleščečimi židanimi in brokatnimi oblaci. Dalje so rejeni dvornik, za njim paži, lovci, valpet in ključarica Barbara z neštevilnimi ključi na močnem, srebrnem obroču. Čisto v ozadju sede na klopi hlapci in dekle, zakupniki s svojimi družinami; tam spod poleg durj, ki se potilno odpirajo in spet zapirajo, pa se pojavljajo za nekaj trefotkov kuharji in spuščajo v praznično ozaljšano, z voščeniimi svečami razsvetljeno in razgreto cerkev zapešivi duh po večerji.

Ali pogled na te bele čepice moti mašnika pred altarjem? Ali ga bega Garrigoujev zvonček, ta preklicani zvonček, ki se z vražjo naglico maha ob vznosju altarja semintja, kakor da bi neprestano klical: »Le naprej, le naprej! — Cim prej skončamo, prej bomo za mizo!« In vselej, kadar zacinglja zvonček, pozabi kaplan na svojo mašo in premišlja le še na gostijo. V svojem duhu vidi nemirno vrvenje v kuhinji, odsev ognjene žrjavice, ki žari z ognjišča, soparo, ki se vzdiga iz kipečih loncev, in v tej sopari dva orjaška, nadevana, tolstotrebna purana z gomoljikami...

V svojih mislih sledi neskončni vrsti čednih pažev, ki nosijo skleda v rokah. Nepopisne vonjave se razširjajo. Z njimi stopa v veliko dvorano, praznično ozaljšano. Razkošje! Tam stoji v bleščeči svet-

Zasluzi se od 4 krona do 6 kron na 8 ur Torej prosim naj Vas Obilno pride koliko je pač mogoče

Vas pozdravlja

Save-Stolln
Torej za gvisno

Alois Bračun

Gostilničar

Trifail

Trbovlje

Le škoda, da ni iz tega zmašila razvidno, kam je bilo namenjeno in koliko je gospodinu Bračunu za vsega moža obljubljeno. Gostilničar Bračun bi pa pač pametnejše storil, da bi se brigal za svojo botogo in puščal rudarske zadeve na miru. Mnogo, mnogo bi bilo treba pisati, če bi hoteli spraviti na dan ves gooj in vso korupcijo, ki vlada pri tukajšnjem rudniku, znanem med delavstvom pod imenom — trboveljske Sibirije.

— O različnih delavskih „prispevkih“.

Trbovlje. Vsi klerikalni listi, v katere dopisujejo skoro izključno le „gospdje iz farovžev, so edini v zavijanju, zabavljanju in obrekovanju socialno demokratične stranke in delavskih organizacij. Posebno leže tej klerikalni svojati v želodcu lepo uspeva-joče rudarske organizacije v volinem okraju dr. Benkoviča, tega razkrinkanega izdajalca rudarjev, Ni je številke „Straže“ in podobnih lističev, ki se ne bi obregnile ob organizacije rudarjev; v pačenju resnice seveda tudi trboveljsko župnišče nikakor ne zaostaja za drugimi. Milo je gledati, kako hinavsko naš farovski dopisnik časih zavija svoje od zavisti skaljene oči k nebu in tarna o baje visokih prispevkih, ki jih plačujejo rudarji v svojo organizacijo; da se pri tem ponavlja stara fraza o „judih“, je vsakomur, kdor spregleda namen teh in podobnih laži, razumljivo. Pa bogvaruj, da bi dopisni tudi enkrat priznal, da organizirani rudarji plačujejo svoje prispevke le za se, da se imajo v slučaju bolezni, brezposelnosti itd. kam obrniti za podporo in pomoč, da se pomaga vdovam itd; ne, ne — vsega tega se ne izve v klerikalnih * sopsih, v teh se le zabavlja, laže in obrekuje. Zakaj? Ino, zavoljo tega, ker je delavstvo in so rudarji že zdavnaj spregledali jezuitsko hinavščino klerikalcev in noče trobiti v njihov rog. Ker smo že pri prispevkih, bodi navedeno še sledeče: Dne 12. grudnia 1911 je bil pogreb delavca v tovarni za cement, Antona Stravs v Trbovljah. Štravs je pred kakimi 20 leti v omenjeni tovarni tako ponesrečil, da je ostal vse svoje življenje pohabljen in vsled tega za vsako delo nesposoben. Kakšno je bilo življenje tega ubogega trpa na 20 let, si lahko mislimo, opora mu je bil edini sin, ki pa je bil med časom tudi pri vojaki. Sin, ki je oženjen, je imel očeta, ki je dobival v zadnjem času le 12 kron mesečne rente od graške zavarovalnice proti nezgodam, pri sebi. Vse skupaj je trla revščina, in kaj mislite, koliko so si pustili plačati farovski gospodje za najpreprostejši pogreb? Ljudje božji, strmite! Nič več in nič manj kakor 40 kron 36 vin, reči in piši: štirideset kron šestinštrideset vinarjev. Sedaj razumemo, če bi nosili rudarji v farovžev svoje prispevke, tedaj bi tanzuriranci gotovo ne zabavljali. In kam izgine ves ta denar, ki ga ti gospodje iz ubogega ljudstva iztisnejo? Aj, aj! Pečenke, piščanci, ribe, vino itd. na farovski mizi in pa debelušasta kuharica, ki ji je navsezadnje treba

lobi ogromna pogrjnena miza; na sneženem prtu se šopirijo ponosni pavji z izpreminjajočim se perjem in fazani širijo svoja zlate krila; za rubinastimi karafinkami gledajo izza zelenja cele piramide sadja in tam se leskečejo razkošne ribe, o katerih je prej pripovedoval Garrigou (seveda, kdo drug kot Garrigou!); s svojimi srebrnimi luskami počivajo na sveži travi, kakor žive, s šopom sladkoderkečih zelišč v razklenjenem gobcu. Vsi ti čudeži se prikazujejo Balagveriju na bogatvezeneem altarskem prtu, in pogosto s zarezem in izgovarja »Benedicite« names »Dominus vobiscum«. Ne glede na znamenice pa opravlja častiti mož svoje sveto opravilo prav vestno, ne da bi izpustil najmanjšo vrstico, ne da bi pozabil na še manj važen poklon, in do konca prve maše je vse dobro; ampak v božični noči mora brati duhovnik tri maše zapored.

— To je prva, — je zamrmral kaplan in olehčano vzdihnil; toda brez oddaha je pokimal zakristanu in cinklingeling, cinklingeling! že se je druga maša začela in z njo greh Dominija Balagverija. »Brž, brž naprej!« mu drobi tenki Garrigoujev zvonček na uho, in nesrečni, od vražje požrešnosti obsedeni duhovnik objema mašno knjigo in dirja v žgoči lakoti z grešno naglico preko strani. Le mimogrede se še priklanja, le površno se križa, vse kretne okrajuje, le da bi prej bil pri kraju Komaj da pri evangeliju vzdigne roko in da se pri kesanju potka na prsi. Kaplan in ministrant drdrata kakor za stavo; svetopisemske stavke in odgovore kar me-

dati tudi nekoliko tisoč dote, to so zares dobre in prijetne reči; ampak ti, ljubi delavec, smeš samo gledati in požirati slin! Organizacija pa ti je pribežališče v nesreči!

O delavski slogi.

Trst, sredi decembra.

Enotnost tržaškega slovenskega delavstva je razbita. Tistega uspeha kakor nekdanj, proletariata nima več. Važno je, da o tem izpogovorimo obširneje. In to za to, da se tudi tistim zaslepljenecem, ki še do danes niso spregledali, odpro oči, ter da sami začno iskati pot do boljšega življenja.

Slovenska buržoazija v Trstu je opazila, da se je začelo delavstvo združevati v pravi delavski organizaciji in sicer v obrambo svojih lastnih interesov in v doseg bojšjih razmer. Videla je, da se je delavstvo vzbudilo in da ji ne sledi več zavezanimi očmi in zavezanimi rokami. Ker pa se je zbal narodna stranka okoli „Edinosti“ v kateri so združeni podjetniki, ki imajo delavstvu nasprotne interese in ki ne trpijo bede, ne lakote, da bi delavstvo ne doseglo s pomočjo svoje organizacije vse potrebno za dostojno življenje, je začela premišljevali, kako bi z zvijačo oslabila lepo razvijajočo se organizacijo in v njej včlanjeno delavstvo zopet podredila svojemu poveljstvu. Po kratkem posvetovanju so prišli ti gospodje, predstavitelji razkošne buržoazije, do zaključka, da je treba najeti hlapca, ki bi vse to opravil po njihovi želji. In res se je našel človek, ki je dejal „pobožno“: „Pripravljen sem vstopiti v vašo službo, ker hrepenim po časti, ker bi rad dosegel — slavo. Bil sem že vse: muzikant, dramatik, operni pevec itd., ker pa nisem mogel doseči tega po čemer hrepeni moje srce, upam, da dosežem kot vaš hlapec vsaj to, da bo slavljeno moje ime po vsem slovenskem Trstu. O, sprejmite me v službo, vse bom storil, da razbijemo slovo izkoriščenega proletarijata in da ozdravim svoje bolno, slave željno srce! Pomislite vendar, da nekaj znam. Saj sem čital Marxa in pa Engelsa. V socialnem vprašanju sem dobro podkovani, vse bom storil, kar bo v mojih močeh.“

Tako je prišlo lepega solnčnega dne do tega, da je stopil ta mož na čelo tistih delavcev, ki danes ne marajo vstopiti v nobeno delavsko organizacijo. Tisto delavstvo, ki je takrat šlo narodnjakom na limanice, nima sedaj nobenega zaupanja v organizacijo. Prvič je bilo slabo podučeno — na željo Edinosti —, drugič pa si enostavno misli, da so vse organizacije take, kakor N. D. O., ki ne more doseči za delavstvo prav nič. In če bi tudi hoteli ni mogla, tega ne sme, ker podjetniki, delodajalci nepeste. Z ustanovitvijo N. D. O. se je v enem delu slovenskega delavstva ubilo hrepenenje po pravici, enakopravnosti in svobodi; vera v samopomoč je izginila! In tako imamo ogromno trpinov, ki nečejo vstopiti v organizacijo in se v nje okvirju boriti za zboljšanje svoje eksistence. Rajši trpe, kakor da bi se posluževali tistega orožja, ki je najostrejše. Srce boli človeka, ako gleda te trpine, ki so jim bogatini v narodnem kožuhu vzeli vso vero in upanje v delavsko zmago.

Tako se je zgodilo. Tisti pa, ki do sedaj še spe, naj premišljijo vse to, kajti drugače bo naš delavski napredek še bolj težaven in hud. Saj s tem nismo nič drugega hoteli povedati, kakor: da bi vsa tega ne bilo, ko bi delav-

stvo takrat mislilo s svojo glavo. Ker pa tega ni znalo, se je moralo tako zgoditi. In vse podjetniške organizacije, videč to „nesoglasje in mesarsko klanje“ med delavstvom, so vriskale veselja, delavstvo pa je bridkeje občutilo svoje tlačanstvo. Prišli smo v dobo, ko je začela pritiskati draginja na delavsko ljudstvo, da je človeško življenje delavski družini tuje. To je trda šola za delavstvo in le želeti je, da nauči od narodnjakov zapeljane delavce spoštovanje železne sloge in razumevanje za organizacijo.

Raznoterosti.

* V deželi gobavec. Približno šest kilometrov od Taškenta, glavnega mesta ruskega Turkestana v Aziji, zagledaš visoko obzidje. Obzidje ima vrata in nad vrati je napisano: Kirhlan Mahan — t. j. vas gobavec. Prebivalci te vasi so izključeni iz sveta; nesrečniki imajo osem hektarjev plodovite zemlje, ki je kakor čvetač, dehteč in senenat vrt in na tem lepem vrtu pričakujejo smrti. Veje sadnega drevoja se sklajajo pod težo sadov prav do tal. Povsod rastejo najkrasnejša drevesa; hiše obdajajo roznate grede. In sredi sijaja razkošne narave žive in mrjejo gobaveci. Tu pripravljajo možje kosilo, žene šivajo; tam se igra troje otrok, dva sta gobavih staršev, eden je čuvajev sin. Še je prizanesla kruta bolezen mladim telesom, ali že klije v njih kal grozne bolezni, ki bo napadla prej ali slej njih organizem. Ob vodnem prekopu sedita dva bolnika podobi najgusnejše bede. Euemu je pokrito obličje z izpuščaji in s krastami, nos se je pogreznil, zgornjo ustnico je odjedla bolezen, glas mu je hripav šepet. Še strašnejši je drugi gobavec, — pero se upira, da bi opisalo strahovit prizor. Na postelji leži bolnik, ves črn samih muh; trideset let že hira živ okostnjak. Ženske žive v posebnih oddelkih. Najmlajši je 15 let, najstarejši štirideset. Večnoma so se pomnožile z gobaveci; dve sta rodili otroke, druge nimajo nič otrok. Kdor izmed možkih lahko dela, obdeluje vrt; kar pridelala, porabijo seveda samo za bolnike. Vseh gobavec je okoli 50 in žive od darov. Vsak dan jim priskrbe iz mesta meso, vsak dobi pol funta. V isti hiši skupno z bolniki živi tudi policaj, rodom Sart. Z bolniki občuje popolnoma brezskrbno in celo je skupno z njimi. Na vprašanje, ali se ne boji, da se okuži z gobavostjo odgovarja: „Ako noče bog, ne boš bolan!“ Njegov prednik je živel neprenehoma 12 let med gobaveci in je zapustil zdrav kolonijo. Vsak dan obišče kolonijo ranocelnik, ki je pod nadzorstvom mestnega zdravnika. Pred 15 leti so smeli gobaveci prosjaiti, ne v mestu, tem več po deželni cesti. Bolnik je začrtal tam okoli sebe krog, ki ga ni prestopil. V to kolonijo pridejo samo tisti bolniki, katerih bolezen je že zelo napredovala. V oddelku za gobavec v taskenski bolnici zdravijo začetne slučaje bolnikov, ki žive dolga leta: zategadelj je zelo čudno, da se grozna bolezen bolj ne razširi.

* Najdaljši lasje. Kako dolgi lahko zrastejo človeški lasje? Pesniških odgovorov na to vprašanje ne moremo vpoštovati, kajti po svoji stari neoporečni pravici pretiravajo tudi tu. Veliki perzijski pesnik Firduzi je prisodil enih izmed kraljev svojega srca tako dolge lasse, da „segajo njeni kodri od strehe do zemlje“ in da zaključje zavidanja vredna lepota

ljubku, ki kopri po nje: „Oprimi se mojih las in splezaj ročno k meni — jaz sama naj ti vrv bom!“ Tako bujni lasje rastejo nedvomno samo v orientalski poeziji. Toda vkljub temu je živila oseba, ki je o njej znanstveno dokazano, da je imela 232 cm dolge lasse. Čeprav morda nežni spol ne bo zadovoljen, vendar moramo povedati resnico, da je bil nosilci teh bujnih las moški in sicer poglavar indijskega rodu. Kajti povprečna dolžina nestriženih človeških las znaša 70 do 100 centimetrov, kakor so dognala skrbna in natančna merjenja. Daljši lasje so že izvenrednost. Seveda je razumljivo samoposebi, da merimo dolžino las pri osebah ženskega spola. Več posameznih slučajev pa govori zato, da tudi rast moških las, zlasti v mladosti, prav nič ne zaostaja za rastjo ženskih las. Ruskim menihom, španskim in italijanskim pastirjem zrastejo lasje prav tako dolgi, kakor je povprečna rast ženskih las. Dečkom, ki jim ne strižejo las, zrastejo lasje do polovice telesa, tako da prekose svoje sestre. Zlasti bujno rastejo lasje moškimi na Javi, kjer si domačini ne strižejo las; pogosto jim segajo do kolena.

* Nenavaden vzrok za ločitev zakona. Pariški zakonec, ki svoje žene očividno ne ljubi brezmejno, je vložil tožbo na ločitev zakona; za vzrok ločitve je navajal, da mora ženi vsako obleko zapenjati in odpenjati, kar presega njegove moči! Kadar gre z ženo v gledališče, obleče žena obleko, ki ima nič manj kakor 49 gumbov. Zanj je velika muka, da mora zapeti vseh 49 gumbov. Ako se pri zapenjanju zmoti za en gumb, mora začeti znova. Ker nima dovolj premoženja, da bi vzdrževal sobarico, mu ne preostaja nič drugega kakor — ločitev! In potem pa še pravijo: „Ločitev je težka!“

* Spalni vagoni tretjega razreda na Norveškem. Po zgledu Švedske, ki je pred letom prva v Evropi uvedla na železnicaah spalne vozove tretjega razreda, so tudi na Norškem napravili ta poskus. Poskusi so se obnesli tako izobno, da uvedejo prihodnje poletje še več spalnih vozov na železnicaah. Spalni vozovi imajo kakor spalnici prvoga razreda oddelke, kjer spe po dve ali tri osebe. Razen prostora za obleko je v vsakem spalnem oddelku priprava za umivanje; k vsakemu le žišču spada zglavje z odejo.

* Kardinalova ljubezen do bližnjega. Ena najpoglavitejših zapovedi Kristusovih je bila zapoved o ljubezni do bližnjega. Kako pa izpolnjujejo to važno zapoved krščanstva tisti, ki hočejo biti nasledniki Kristusovi na zemlji, nas pouči naslednji slučaj. Pred kratkim je imenoval papež za kardinala olomuškega knezoškofa dr. Bauerja in ta novopečeni kardinal izkorišča svoje uslužbenca kakor najhujši kapitalistični izkoriščevalec. Za nadzornike in ravnatelje svojih posestev si poišče najnasilnejših ljudi, ki imajo nalogo, da izkoriščajo delavce na vse pretege, milostljivi gospod kardinal pa si seveda umije v svoji nedolžnosti roki in utakne v žep sadove znoja njegovih međnih sužnjev. Tako postopa zlasti nadzornik Taborsky z delavci, kakor s pravimi sužnji. Tako mora opravljati n. pr. zdaj neko delo sedem delavcev, ki ga je opravljal preje enajst delavcev. Lansko leto je odpustil iz službe dr. Bauer dva nadzornika, Weiserja in Telerja. Weiser

je bil že 28 let v tej službi, Teler pa štiriideset! Ali velja nauk o krščanski ljubezni samo za navadne smrtnike, ne pa tudi za knezoškofe in kardinale?

Naš novi roman.

Z novim letom začnemo v „Zarji“ objavljati krasni roman velikega Francoza Emila Zole

Rim.

Nameravali smo že pred mesecem pričeti s to publikacijo. Ali ker je tiskarna med tem dobila stavne stroje, je bilo treba najprej počakati, da pridejo mašine v pravi tir in da se dovoljno preizkusijo. Treba pa je bilo tudi nabaviti poseben vrstovnen format, kar se je menda vsled malomarnosti dotične tvrdke zavleklo kar za nekoliko tednov. Krivda torej ne zadene uredništva.

„Rim“, drugi del trilogije mest, je delo, ki ga pripravljamo paznostno čitateljev, prepričani, da napravi nanje globok vtisk. Pisatelj nas vodi s kolodvora naravnost v Rim in ga razgrinja pred našimi očmi, da občutimo značaj tega prečudnega mesta, njegovo zgodovinsko atmosfero in njegovo večno hrepenenje, kakor da stojimo sami sredi njegovih neumrlih spomenikov in sredi njegovega modernega vrvenja. In potem nas naenkrat seznanjajo s človekom, s francoskim duhovnikom Petrom; z njegovimi pretresljivimi duševnimi boji, s silnimi dvomi, pa s porajanjem novega upanja, izprva plaho, pa hitreje, močneje naraščajočega, ču dovito se izpreminjajočega v gotovo, neomajno prepričanje o velikem socialnem poklicu cerkve.

Že v začetku knjige se nam kaže čudovita impresionistična sila Zolove umetnosti. Slike človeškega trpljenja, bede in groze se vrste skoraj fragmentarno, kalejdoskopično pred očmi, pripovedovane enostavno, kakor da gre za časniške novice, pa vendar pograbbijo v tej priprostosti čitateljevo dušo z elementarno silo in učinkujejo dramatično kakor živo življenje.

In tako se razvija vsa knjiga dalje in dalje. V pestri zmesi se vrsti prizor za prizorom, nastopajo osebe iz vseh slojev in krogov, vsa rimska družba; starodavne palače nam odpirajo svoje duri in nazadnje sam vatican in papeževe posebne dvorane. Vsporedno pa koraka novi razvoj v duhovnikovi duši, večno valovanje, gor in dol, do novih vprašanj in do novih dvomov in nazadnje, pred samim papežem do hipnega spoznanja: Njegova ideja je bila zmeta, silna zmeta! — Vse se poruši v njegovi duši, vse zgori hipoma in nič ne ostane kakor kup pepela. Nič — nič. Ali na koncu, stoječ v svoji sobi v palači Boccanera, z grozno praznoto v sreču, začuje čuden šum: Tiberja, vedno molčeča reka se je ogasila in pred njegovim notraujim pogledom se dvigne vizija propada in vizija vstajenja.

Kos zgodovine človeštva, kos večnega boja teme in luči, kos neugasljivega koprnenja ljudskega rodu se razvija v knjigi, ki napenja našega duha od začetka do konca. „Rim“ je eno tistih del, ki jih mora poznati človek, če noče biti tujec in sedanjem življenju in v sedanji umetnosti.

Z novim letom ga začnemo objavljati in prepričani smo, da bodo čitatelji zadovoljni z njim. Kdor hoče ustreti svojemu tovarišu ali znanecu, naj mu priporoči, da ga čita. Kdor hoče v svoji družini imeti nekoliko dobrega, lepega in koristnega čtiva, naj naroči „Zarjo“.

četa drug drugemu, besede izgovarjata le napol, ne da bi odpirala usta, da se noben časek ne izgubi in nazadnje se čuje le še nerazločno mrmranje. Oremus ps—ps—ps—

Mea culpa — pa — pa

Prav kakor urni vinščaki, ki tarejo grozdje v čebrih, prav tako sta ropotala svojo mašno latinščino in ostajali so le še posamezni slogi.

— Dom — scum — pravi Balagverij. — Stutio — odgovarja Garrigou, in vseeno jima cinglja vražji zvonček na uho, kakor v polnem diru sopihajočim poštnim klekam kraguljčki. Da ob taki naglici tih maša ni dolgo trajala, si lahko mislimo.

— To sta dve, — je dejal kaplan, ves zasopljen, z zaripljenim, potnim obrazom; in ne da bi se oddahnil, je skočil čez altarske stopnice, in — cinklingeling, cinklingeling! — že se je začela tretja maša. Le še nekaj minut, potem pa v jedilnico. Ampak, ojoj! Bolj ko se bliža večerja, hujša nestrpnost in požrešnost muči ubogega Balagverija. Zapeljiva podoba se mu prikazuje vse razločnejše, tolsti karpi, pečeni purani — tukaj so, pred njim — z roko bi jih lahko prijel — poseže — moj bog! Iz skled se kadi, vino dehti — in tenki, blazni zvonček drobi venomer: »Le hitro, le hitro, še hitreje!«

Ampak kako? Komaj si vzame časa, da pregiblje ustni, nobena beseda ni več razumljiva — nesrečnež hoče ukanitiboga za celo mašo! — Iz ene skušnjave pada v drugo; najprvo izpusti en stavek, potem dva. Poglavlje mu je predolgo, ne be-

re ga do konca; naglo šine mimo evangelija in kredo, preskoči pater, dirja skozi introitus in drvi v divjih, obupnih skokih naravnost v večno pogubljenje. Grdi Garrigou (apage satanas) ga spremlja z nenavadno sigurnostjo, obrača kar po dva lista naenkrat, zadeva ob postavek, prevrne mašne vrčke in vihti neprestano svoj zvonček, ki zvoni vse tanjše, vse hitreje.

Poslušalci gledajo preplašeno. Nobene besede ne razumejo, le iz kaplanovih kretenj povzema, kako daleč je s svojo mašo: eni vstajajo, ko drugi poklekajo, sedajo, ko bi morali vstati in v vsej cerkvi je najhujša zmešnjava.

Tam nad betlehemskim hlevom sije zvezda-božičnica; strah je je vsled zmešnjave, pa obledi...

Abbé govori prehitro — ne morem mu slediti — zsšepče stara markiza in maje začudeno z glavo. Gospod Arnoton, z velikimi očali na nosu, lista po svojem molitveniku, kje za vruga je sedaj: na dnu svojega srca se pravzaprav ti dobri ljudje nič ne hudujejo, da drvi maša v takem diru. Zakaj ko je Dom Balagverij končno z žarečim obličjem zaklical svoj: »Ite missa est«, mu je soseska s takim veseljem odgovorila: »Deo gratias!« kakor da bi že za mizo sedeli.

III.

Pet minut pozneje je sedel kaplan med odlično gospodo v jedilnici. Petje in vpitje, smeh in ropot so napolnjevali od od vrha do tal razsvetljeno tjaško po-

slopje, in častiti Dom Balagverij je prebodel bedro piščanca s svojimi vilicami in si z dehtečo omako in sladkim vinom gasil svojo zbujeno vest. In sveti mož se je tako preobjedel in preopil, da ga je še tisto noč zadel kap, ne da bi bil utegnili obuditi kes nad storjenim grehom. Zjutraj je prišel v nebesa, še ves vrtoglav od nočnega hrupa in pirovanja, in lahko si predstavljamo, kakšen sprejem ga je ondi čakal.

— Izpred obličja se mi poberi, malopridni kristjan! — mu je zaklical sodnik sveta, — vse tvoje krepostno življenje ne odtehta te pregrehe — za polnočnico si me ukanil! — Tristo jih boš bral namesto nje in izveličanje dosežeš šele potem, ko opraviš teh tristo polnočnic v svoji lastni kapeli, ob prisotnosti vseh, ki so zaradi tebe in s teboj grešili!

To je resnična zgodba Dominija Balagverija, kakor so mi jo pripovedovali v deveti deželi.

Grad gospode trinklaške je že davno razpadel, ampak na bantuškem vrhu stoji še dandanašnji kapelica, vsa v zelenju. Vrata so skočila iz tečajev ter ječe in škripajo v vetru. Trava prerašča prag; v kotičkih altarja in v dolbinah so se ugnezdili tiči. Ampak vsako leto v božični noči razsvetlje čudezna luč razvaline. Kmetje, hiteči k polnočnici, vidijo čudezno kapelo kakor od nevidnih sveč razsvetljeno, ki mirno gore ob najhujših metežih in viharjih.

Smešno je in neverjetno, ampak viničar odondot, z imenom Garrigou, nedvomno Garrigoujev potomec, mi je sveto

zatrjeval, da je nekoč v božični noči, ko se je na poti v Trinquelage zgubil v gorah, videl sedeče: Do enajstih je bilo vse temno, puščobno in tiho, kar naenkrat, proti polnoči, je zasljal s stolpa zvonec kakor iz daljave. In sedaj je ugledal Garrigou na strmi poti sled svet in čudne sence. Pred kapelo je šepetalo: »Dober večer, gospod Arnotou.«

— Dober večer, ljudje božji.

Ko je vse zginilo v kapelo, se je moj viničar, ki se ni bal nobenega strahu, splazil k vratom in uzrl skozi špranje čuden prizor.

Vsi ljudje, ki so stopali z neslišnimi koraki mimo njega, so stali v razpadli cerkvi v svečanih skupinah; žlatne gospe v brokatu in s tenkimi špicami v visoko počesanih laseh, odlični gospodje v zlatotkanih suknjičih, kmetje v nisanih nošah, kakor so jih poznali naši predniki, ampak vse je izgledalo nekam utrujeno, staro, preperelo in mrtvo. Sove in netopirji so preplašeno frfetaljale okoli luči, ki so gorele kakor v meglo zavite, in mož z velikimi jeklenimi očali je neprestrano otresal svojo visoko, črno baroko, v katero se je vjela nočna ptica, tiho frfetajoča s perotmi.

V presbiteriju je klečal majhen, postaran možiček in obupno vihtel svoj nemi zvonček, a duhovnik v plenivem mašnem oblačilu je hodil pred altarjem in izgovarjal molitve; nobene besedice ni bilo razumeti...

Kdo drug naj bi bil kot Dom Balagverij, ki je bral svojo tretjo tiho mašo.

Strankin vestnik.

Podružnice Slov. del. zveze „Vzajemnost“ imajo v tekočem tednu sledeče redne mesečne sestanke:

Škofjeloška podružnica priredi v soboto 23. t. m. ob 8. zvečer društveni sestanek v gostilni pri O. Guzelju.

Umetnost in književnost.

Opera. Bizetova »Carmen« je tak muzikalni biser, da sliši človek to opero vsako sezono, pa se nikoli ne bo preobedel. Čim večji je bil neuspeh prvih uprizoritev, tem večji so triumfi, ki jih slavi zdaj po vsem svetu. Zlasti v dobi sedanje silno ubožne operne produkcije je tako delo vedno z veseljem pozdravljeno. Seveda ni uprizoritev »Carmen« tako lahka kakor bi človek sodil po navidezno lahkih melodijah, tekočih kakor voda in prikupljajočih se ušesom s svojo čudovito milozvočnostjo. Baš ta »lahka« opera stavlja izredno velike zahteve do orkestra, do solistov in do zbor. Pri nas pa se vse težave še povečajo, ker nima gledališče razven poslopa in rekvizit tako rekoč nič stalnega in je vsaka sezona popolnoma nov začetak. Vsako leto se mora sestavljati repertoar iz nova in najstarejše reči se mora vsako leto učiti, kakor da so popolnoma nova. Posledice teh težav so evidentne. Pred vsem ovirajo večje število novitet, zlasti če se nočejo predstave uprizarjati kot izkušnje. Na vse te situacije smo morali misliti tudi snoči. Morda smo mislili nanje, da ne pridemo do krivične sodbe...

Naše gledališče je brez altistke. »Carmen« pa je partija za alt in nikoli ji ne more sopran podati prave barve. Gdčna. Šipankova ima ravno v srednjih legah ugoden glas, kar nekoliko izravna nedostatke, ali pravega značaja vendar ne more dati tej partiji, zlasti ker se tudi njenemu temperamentu ne prilaga. »Carmen« gdčne. Šipankove ni dovolj ciganska in dovolj južna. Najbolj se to opaža v prvem dejanju, kjer se kaže vsa nebrzdanost, zapeljivost, vsa demonska natura te ženske, vse torej, kar se ne strinja z uglajenostjo gdčne. Šipanke. Tako je tudi v začetku drugega dejanja, dočim je bila pozneje v neznanih trenutkih res na vrhuncu in je doseglja s svojim čuvstvenim in vseskozi snažnim petjem lepe efekte. Don Joséja je pel g. Krampera z vervo in je bilo videti, da bi bil dosegel z manj salonsko partnerico še večji uspeh. Njegov tenor se je pokazal snoči lep v pianu in zvočen v fortisimu; skoraj presenetil nas je s čuvstvenostjo svoje ljubavne pesmi v drugem aktu. Tudi igralsko nalogo je rešil prav lepo. Ga. Kramperova je dosegla z Micaelo splošno in pošteno zasluženo priznanje. Njen nastop se nam je zdel sigurnejši kakor v »Prodani nevesti«, vsled česar je bil tudi njen sveži glas prostejši, poln barve in moči. Prav zadovoljiv je bil Escamillo g. Novaka. Lepo je pel in igral častnika g. Križaj. Kot Morales je bil g. Bukšek čisto na mestu. Ga. Foedranspergova in gdčna. Thalerjeva sta bili prav dobri pevki, ali tudi še malo premalo ciganki. Dobro v svojih malih vlogah sta bila gda. Horsky in Rasberger. Ansambli so bili ubrani. Zbor zasluži pohvalo brez pridržka za precizno in lepo niansirano petje. Moški kvartet v prvem dejanju bi bil lahko nekoliko bolje moduliran. Kvintet v drugem dejanju prav čeden. Orkester brez prigovora, izrazovit, ubran, podpirajoč ritem. In kapelnik g. Talich dirigent v pravem pomenu besede, čigar taktirka vodi suvereno vso predstavo. — Nekatero pomankljivost, ki ne izvirajo iz neizpremenljivih razmer, izginejo pač pri reprizi.

—st.
Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes v soboto drugi Bizetova opera »Carmen« (za nepar-abonente). — V nedeljo ni nobene predstave. — V ponedeljek popoldne ob 3. uri pri zelo znižanih cenah burka »Nebes na zemlji« (izven abonementa; za lože nepar); zvečer za goste z dežele že ob 7. uri zadnjič v sezoni Smetanova opera »Prodana nevesta« (gostuje ga. Aninka Kramperova v vlogi Marinke izven abonementa; za lože nepar). Obe predstavi sta dobrodelni. — V torek popoldne ob 3. uri pri zelo znižanih cenah Leharjeva opereta »Grof Luksemburški« (izven abonementa; za lože par); zvečer ob pol 8. uri prvič Williamsa Skakespearove veseligrske »Vesele ženske windsorske.« (za par-abonente). Glavno vlogo Johna Falstaffa igra g. Verovšek, vlogi Flutha in Fluthove g. Nučič in ga. Šetrljova, Paga in Pageve g. Danilo in ga. Danilova, Ana gdč. Wintrova, sodnika g. Skrbineš, župnika g. Molek. V tej veseligrski sodeluje ves dramski personal. — Po praznikih gostuje v subretnivlogi gdč. Janova, subreta slovenskega gledališča v Trstu, ki poje ondi vse prve operetne pevske vloge z izrednim uspehom. Gdč. Janova je mlada

Slovenka, ki se je učila petja na Dunaju ter je sodelovala tudi že v nemški operetni družbi. — Na predstave o praznikih opozarjamo zlasti goste z dežele.

GORIŠKO.

Predavanja. Deželna organizacija soc. dem. stranke v Gorici vabi na javno predavanje: **Tripolitanijska in vojna;** poročila sodr. Etbina Kristana in sicer dne 30. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Štefana Brezantana v **Podgori**, dne 31. decembra ob 10. predp. v **Dol. Vrtojbi** v dvorani občinskega doma, dne 31. decembra ob 3. popoldne v dvorani Ivana Beltrama v **Mirnu**.

Deželna organizacija soc. dem. stranke v Gorici pozivlja vse okrajne in krajevne organizacije na Goriškem, da sestavijo račune in poročila svojega delovanja od zadnje deželne konference dne 25. septembra 1910 do konec leta 1911 in pošljejo izvrševalnemu odboru deželne organizacije v roke sodr. Dr. H. Tuma v Gorici, ob enem pa odračunajo na deželno organizacijo pripadajoče zneske. Ob enem se pozivljajo vse imenovane organizacije, da izvolijo delegate za deželno konferenco in sicer okrajne organizacije po tri delegate, krajevne organizacije po dva delegate, strokovne organizacije, izobraževalne in mladinske organizacije imajo naznaniti po enega delegata. Event. predloge doposlati je istočasno s poročilom.

Naročila za oglase

naj se pošlje na upravnišvo »Zarje« Selenburgova ulica št. 6/II.

Trst.

Politični odbor jugoslov. soc. dem. stranke v Trstu.

— **Političen odbor jugoslov. soc. dem. stranke** ima v sredo 27. t. m. ob 8. zvečer izredno važno sejo. Odborniki naj se je udeleže polnoštevilno.

— **Ljudski oder** ima v petek 29. t. m. ob 8. zvečer v Delavskem domu v Rdeči dvorani društveno zborovanje. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Izvolitev volilnega odbora. 3. Raznoterosti. Člani so naprošeni, da se udeleže tega važnega zborovanja polnoštevilno.

!!! **zelezničarji, pozor!** !!!
Pri nakupu sukna in manufakturnega blaga priporočamo trgovino

Lenassi & Gerkman
Ljubljana, Štritarjeva ulica št. 4.

ZADNJE VESTI.

Italijansko turška vojna.

Italijanski poraz.

Carigrad, 23. dec. Italijani v Zanzurju so skušali razdreti turške brzozjavne zveze v okolici, a so jih prisilili Turki in Arabci, da so se umaknili v Zanzur. Drugi dan so Turki in Arabci napadli Zanzur. Italijanski vojniki morali umakniti iz mesta in so izgubili 48 mrtvih, med njimi tri častnike in nad 300 ranjencev. Na turški in arabski strani je padlo 9 mož, 40 je bilo ranjenih.

Nezadovoljni Arabci

Rim, 23. dec. Poslanec de Felice brzozjavlja iz Tripolisa: V Svanibenabemu so imeli arabski poglavarji razgovor s turškimi poveljniki in so Arabci zapretili, da se brezpogojno udajo Italijanom, ako ne dospo v kratkem času že tako dolgo obetana turška ojačenja.

Neresnična vest.

Berolin, 23. dec. Vest, da so se objavile italijanske bojne ladje pred Durcom, je izmišljena. Avstro-ogrski konzulat v Durcu poroča, da ni nihče videl na morju pred Durcom italijanskega brodovlja. Vest ima najbrž namen, da služi vojnim hujskarjem v Avstriji proti Italijanom.

Turčija za nadaljevanje vojne.

Carigrad, 23. dec. Uradno poročajo: Veliki vezir s svojo izjavo, da je treba za slučaj mirovni pogajanj močne in odločne turške vlade, nikakor ni namigaval na kakršnakoli mirovna pogajanja; nasprotno, Turčija hoče nadaljevati vojno do skrajnosti.

Poraz Mladoturkov.

Carigrad, 23. decembra. Na pritisk sultana se je dosegel sporazum med Mladoturki in lib. elementi in sicer na podlagi predlogov, ki jih je predložila opozicija. Sultan je obvestil velikega vezirja, da naj ne zahtevajo od njega razpustitve parlamenta. V ponedeljek bo silno važna seja v zbornici in namerava opozicija ta dan strmoglavit mladoturški kabinet. Veliki vezir in vojni minister dobila najbrž nezaupano.

Proti krečanskim poslancem.

Atene, 23. decembra. Deset krečanskih poslancev se je hotelo predvčerajšnjem odpeljati s parnikom avstrijskega Lloydja na Angleško, a je avstrijski konzul zabranil.

Iz gosposke zbornice.

Dunaj, 23. decembra. Gosposka zbornica je danes v drugem in tretjem branju sprejela sledeče predloge: provizoren državnozborni poslovnik, zakon od dednem stavbnem pravu, o stanovanjski oskrbi, o davčnih olajšavah za nove zgradbe in splošno koristne stavbne zadrugę, o prepovedi ženskega in otroškega dela v rudnikih, o konzularnem sodstvu. V brzozjavni je kuez Schönbürg kot poročevalec tožil o neopravičenem zastavljanju gosposke zbornice.

Aneksija Bosne v srbski skupščini.

Belgrad, 23. decembra. Med razpravo o proračunu je minister vnanjih zadev dr. Milanović zavrčal očitek, da je bil pred aneksijo preveč pasiven. Dejal je, da si je na vso moč prizadeval, da se pripravi o avstrijskih namerah. Mnogo dunajskih poslanikov mu je na informativnem potovanju označilo domuevo o aneksiji za neresnično in šele Isvolski mu je v Karlovih varih potrdil to vest. Takoj je brzozjavil svoji vladi in po svojem povratku informiral o stvari srbske politikarje.

Obraznava o katastrofi »Liberté«.

Toulon, 22. dec. Pred vojnim sodiščem je bila obraznava v zadevi katastrofe »Liberté«. Vojno sodišče je oprostito kapitana Jouberta in poročnika Garniera in Bignona.

Glasovanje o stavki angleških rudarjev.

London, 22. dec. Zbor rudarske zveze je sklenil splošno glasovanje o splošni stavki za dosego minimalne mezde; glasovanje bo 10. januarja 1912.

Strokovni nemiri v Dundee.

Spopadi s pollejo.

Dundee, 23. dec. Izgredi so se danes ponovili. Več sto stavkoobnih je napadlo voz s premogom; pri tem se je vnela huda bitka med policijo in demonstranti.

Ponočni boji.

Dundee, 23. dec. Okolo 11. so demonstrantje ustavili železniški promet in obmetavali policijo, ki jih je razganjala, s kamenjem. 4 policajski so težko ranjeni in so jih odpeljali v bolnico.

Rusija in Perzija.

Perzijci so napadli Ruse.

Djulf, 22. dec. Perzijci so napadli oddelek ruskih čet. Razvilo se je streljanje, ki je trajalo ves dan in ki se ga je udeležilo tudi topništvo. Perzijska brzozjavna zveza je prekinjena.

Ruski ultimatum sprejet.

London, 23. dec. Reuterjev urad poroča iz Teherana, da so zastopniki perzijske vlade ustмено odobrili zahteve ruskega ultimata.

Pocestni boji v Tebrisu.

Peterburg, 23. dec. Do pocestnih bojev med Rusi in Perzijci v Tebrisu je prišlo zategadelj, ker je hotela perzijska policija Rusom zabraniti, da postavijo telefonsko zvezo. Rusi so streljali, nakar so Perzijci zbežali.

Streli na kazake.

Rešt, 23. dec. Predvčerajšnjem popoldne so streljali tu iz zasede na ruske kozake. Napada so se udeležili poleg Perzijcev turški Armenci, orožniki in policisti. Kozaki so napadalec prepodili.

Znamenje za mirno poravnavo konflikta.

Peterburg, 23. dec. Vsled imenovane perzijske parlamentarne komisije, ki naj bi mirnim potom poravnala rusko-perzijski konflikt, je dobil poveljnik ruskih čet povelje, naj ostane v Kasvinu, dokler ne dobi drugega povelja.

Perzija je sprejela ruski ultimatum.

Peterburg, 23. dec. Perzijski poslanik je prštel včeraj k vnanjemu ministru in izjavil v imenu svoje vlade, da sprejme Perzija vse zahteve ruskega ultimata. Vnanji minister Sasonov je vzel to sporočilo na znanje.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in salaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Združeni čevljarji

v Ljubljani, Wolfova ulica št. 14,
priporočajo si občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnih obuval, kakor tudi usnja in drugih čevljarskih potrebščin. Naročila po meri in popravila izvršujejo točno.

Celo noč odprto
Kavarna Leon
Stari trg št. 30.
Celo noč odprto

3 zlati nauki!

I.
Kdor s »FLORIAN-om se krečča,
Zmeraj dober tek ima!

II.
Če zelodec godrnja,
Pij »FLORIAN-«, pa nehá

III.
Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki vživa

Postavno varovano.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

1 kg sivoga dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljsega
3-40 K; prima polbelega
2-80 K; belega 4 K; be-
lega puhačega 5-10 K;
velikega snežnobelega,
puhlenega 6-40 K, 8 K;
puha sivoga 6 K; be-
lega, finega 10 K; naj-
boljši prali puh 12 K.
Naročila od 5 kg na-
prej franco.

Zgotovljene postele iz gostonitnega rde-
čega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi,
60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovit-
nim puhačim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglav-
nice 3, 3 50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm
šir. 13, 14 70, 17 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga,
70 cm šir 4 50, 5 20 in 5 70 K, spodnja pernica iz
močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm
široka 12 80 in 14 80 K. Razpošilja se po povzetju,
od 12 K naprej franco. Lahko se franco zamenja za
neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.
S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Prevzetje in priporočilo

Podpisani vljudno naznanjam, da sem prevzel dobro znano

gostilno pri Štirnu
v Sp. Šiški, Celovška cesta 22.

Točil bom pristna vina in sveže pivo iz pivovarne Göss ter postregel z dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Za obilen obisk se priporočam

Alojzij Zorčič
posestnik in gostilničar
v Sp. Šiški.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska c. 17

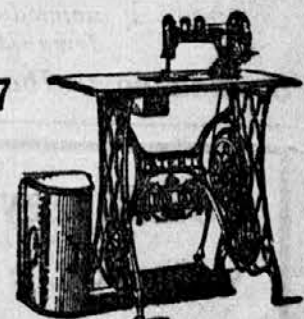
priporočajo svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa

Ceniki zastonj in franco.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

Naročajte se na Zarjo!

Laška in dunajska

kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

Vsak čas se dobe mrzla in goška jedila, zmiraj sveže morske ribe in izvrstno in ravno došlo vino „Brioni“, Fina polenovka. Kuhinjo vodi staroznani kuhar gospod Sornato. Sprejema se abonente na hrano in deklice v pouk. Na novo urejeni prostori. — Slavnemu občinstvu se najvljudneje priporoča

Ljudevit Haidinger.

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

Jernej Bahovec
naslednik

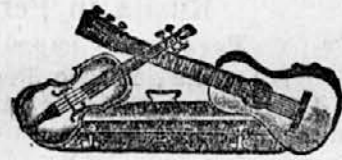
Ivan Gajšek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.
(Palača Assicurazione Generali).

Tovarniška zaloga pisemskega papirja in šolskih zvezkov. — Razglednice: ljubljanske, pokrajinske, planinske itd. — Založništvo nastenskih slik za črnilne račune. — Silikarske potrebščine: barvice, čopiče itd. — Črnila vsake vrste. — Velika zaloga kipov slovenskih literatov. — Spominške knjige.

FR. HOPF

sodno zaprisežen izvedenec v Ljubljani
Šelenburgova ulica 6.

Prva, največja in najstarejša od leta 1892 obstoječa

trgovina s klavirji in godali
ter izposojevalnica godal.

Klavirji, pianine, harmoniji (ameriški) najbolj slovečih firm Rösler, Stelzhammer, Schandl, Horingl in edino zastopstvo dvorne firme Förster.

Velika zaloga

violin, vseh drugih godal in pihal,
strun in posameznih delov.

Po nizkih cenah in na obroke.

Poprave in uglaševanje klavirjev jako ceno. ::

Največje podjetje konfekc. stroke je ogromna trgovina

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg števil. 5

katera ima že začetkom sezije

nad 30.000 kom. svežega blaga

po najnižjih cenah — in to:

- nad 5000 kom. najfinejših oblek za gospode od K 8.— naprej.
- .. 2000 .. najfinejših površnikov, športnih in zimskih suknj od K 16.— naprej.
- .. 8000 .. pelerin od K 4.— naprej.
- .. 2000 .. posamezn. hlače in telovnikov od K 4.— naprej.
- .. 8000 .. oblek za dečke in otroke od K 4.— naprej.
- .. 15000 .. najmodernejše konfekcije za dame in deklice, jope in dolge paletot za dame od K 8.— naprej. Krila in bluže od K 2.— naprej.

Solidna postrežba!

Priznana nizke cene

Potniki v severno in južno Ameriko

voziijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trat-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električna razsvetljavo, brezčimnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z visom, sveži kruh, posteljo, kopej itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakavrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.

skladišče oblek domačega izdelka za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in zemskega blaga za obleke po meri. Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Tvrdba MAČEK & KOMP.

Francoska Josipa cesta št. 3.

priporoča

mod. zalogo obek, površnikov, angl. ralan itd.

Sprejemajo se tudi naročila po meri.

Priznana solidna postrežba. Nizke cene.

Francosko žganje „Diana“

je najbolje domače sredstvo

dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni g. Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babič,
Berjak & Šober,
Viktor Cantoni,
B. Cvančara,
L. Češnovar,
Marija Jemec,
Ivan Jelačin,
A. Jerše,
Anton Kanc,
Lod. Kotnik (Šiška),
J. Krivic,
Ant. Krisper,
Leskovic & Meden,
Antonija Mehle,
Tomaž Mencinger,

Josip Mihelič,
J. Oblak,
J. Perdan,
V. Petričiča nasl.
J. Samec,
Ivan Pintar (Šiška),
J. Rosshäupl,
A. Stacul,
A. Sušnik,
A. Šarabon,
F. Sark,
M. Spreitzer,
Franc Terdina,
J. Vodnik (Šiška) pr

„Konsumnem društvu“ za Ljubljano in okol.

= Konsumno društvo = za Ljubljano in okolico

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani

je v letu 1910/11 svojim članom izplačalo 16.610 kron 45 h čistega dobička. Izplačalo je 4% dividendo! Kot član pristopi lahko vsak, kdor plača 1 K pristopnine. Delež znaša 30 kron. Včlanjenih je že 1610 konsumentov.

Pisarna je v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6. II.

Prodajalne so:

- v Ljubljani, Sodna ulica 4
- Bohoričeva ulica 12
- Krakovski nasip 10
- v Spodnji Šiški (v lastni hiši)
- na Viču-Glincah, Tržaška cesta
- v Trziču na Gorenjskem
- na Savi na Gorenjskem
- na Jesenicah na Gorenjskem.

Hranilne vloge se sprejemajo od članov in se obre-
stujejo po 5% od dne vloge do dne dviga.